

Forældrerådgivningen

Slutrapport for pilotprojektet Forældrerådgivningen 2006-2008

Af Solveig Gaarsmand, projektleder af Forældrerådgivningen, 31. marts 2009

Sammenfatning	4
Anbefalinger.....	6
Forhold, der kan forbedre samarbejdet om barnets læring og trivsel	8
Der er brug for Forældrerådgivningen	9
Kontakt med samarbejdsparter.....	10
Faktuelle oplysninger om Forældrerådgivningens virke	11
Kategorisering af henvendelser.....	14
Frivillige rådgivere og projektleder	15
Brevkassefunktion.....	16
Hjemmesiden	16
Mønstre i forældrehenvendelserne.....	16
Konklusion	20
Fremtiden	20

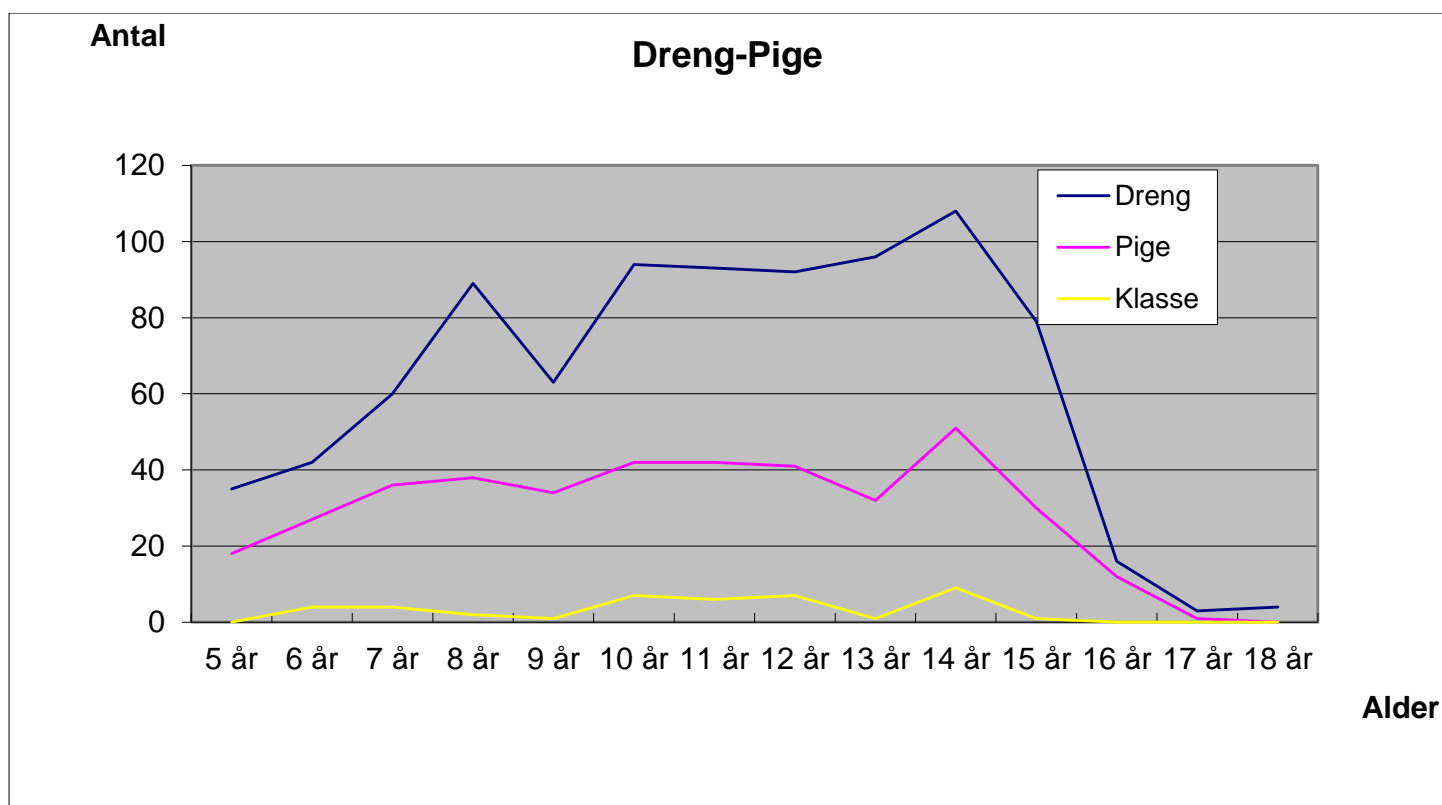
Sammenfatning

Forældrerådgivningen blev officielt oprettet 15. august 2006 med tilbagevirkende kraft til 1. januar 2006 som en uvildig rådgivning vedr. børn i grundskolen. Forældrerådgivningen blev etableret for satspuljemidler gennem Undervisningsministeriet for en treårig pilotprojektperiode.

Den 15. august samme år blev telefonlinjen 7025 2-4-6-8 åbnet og hjemmesiden www.foraelldre.org offentliggjort. Siden har Forældrerådgivningen fået mange henvendelser, i særdeleshed fra forældre, der oplever problemer med deres børn i grundskolen.

Langt de fleste henvendelser til Forældrerådgivningen er kommet fra forældre, fortrinsvis fra mødre. Derudover har der været henvendelser fra medarbejdere i skoler og kommuner, fra bedsteforældre, fra venner til forældre, hvis barn oplever problemer med et skolebarn, og fra kontaktforældre.

Det er flest henvendelser vedr. drenge i alderen 10 til 15 år.

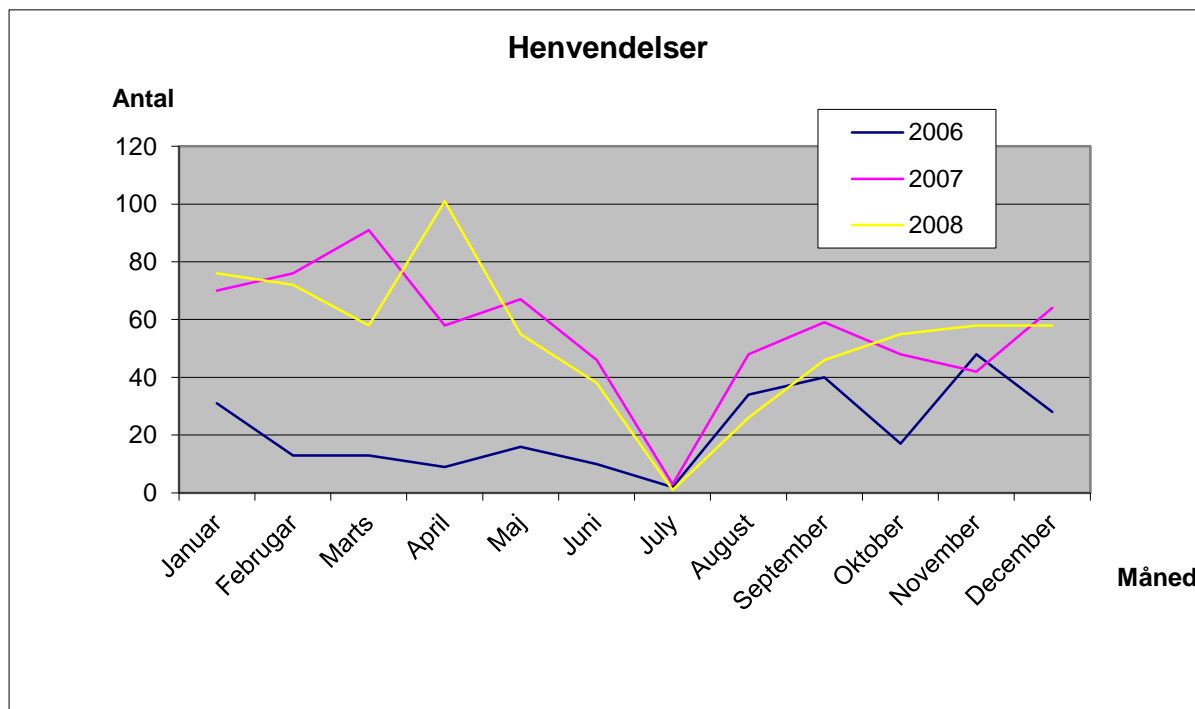

Forældrene giver udtryk for, at de er glade for at kunne få råd og vejledning af en uvildig instans. De siger, at de endelig føler sig hørt. For alle henvendelser gælder det, at hovedårsagen til kontakten til Forældrerådgivningen er dårlig kommunikation. Langt de fleste henvendelser handler om spørgsmål, der er relateret til børn med særlige behov, især børn med ADHD, ordblindhed og højt begavede børn, som oplever særlige problemstillinger. Den næststørste gruppe af henvendelser drejer sig om børn, der føler sig forfulgt af en medarbejder på skolen, og den tredjestørste gruppe er børn, der bliver mobbet eller af anden grund mistrives i skolen. Mange af sagerne har skullet løses i et samspil mellem forældre, skoleforvaltning, PPR og socialforvaltning.

Hvornår kommer henvendelserne

De fleste henvendelser kommer i første halvdel af skoleåret. Det kan hænge sammen med såvel visitation til specialundervisning og forældres overvejelser omkring skolestart for deres barn.

Forvaltningssystemet vanskeligt tilgængeligt

Forældrene henvender sig til Forældrerådgivningen, fordi det er vanskeligt for dem at finde rundt i forvaltningssystemet. De har følt sig kostet rundt mellem de forskellige instanser. Forældrene udviser på tidspunktet for første henvendelse tegn på stress og frygt og er generelt i en kriselignende tilstand. En del fortæller, at de p.g.a. problemer med barnets skolegang har haft sygefravær, er droppet ud af uddannelse eller har mistet deres arbejde i forbindelse med problemer med deres barns skolegang.

Forældrerådgivningen har udover rådgivning i særlige tilfælde tilbudt hjælp til skrivelser til myndighederne og til at deltage som bisidder ved møder.

Telefonrådgivning

Forældrerådgivningens telefonrådgivning har været åben hver dag fra kl. 10-14.

Forældrerådgivningen er baseret på rådgivning fra frivillige rådgivere, som har erhvervet viden om grundskolen gennem bestyrelsesarbejde, gennem arbejde i amt, kommune eller stat og gennem egne erfaringer med skolen. I hele pilotprojektperioden har en evaluator løbende evalueret projektet og sparret med lederen af projektet og de frivillige rådgivere. Der er løbende justeret i forløbet.

Bisidderfunktionen

Mange forældre kontakter Forældrerådgivningen for at få en bisidder med til møder, når skole-hjem samarbejdet er gået i hårdknude. Forældrerådgivningen har i en del tilfælde siddet sammen med

forældrene for at gennemgå sagsakter og møde det barn, sagen handler om, dels deltaget i møder med embedsmænd i en forvaltning eller med ansatte i en privat skole. For 2006 er antal bisidderopgaver ikke registreret, men i 2007 havde Forældrerådgivningen i alt 67 bisidderopgaver, og i 2008 var antallet oppe på 87. Der har været tale om en stigning i efterspørgslen om bisidder fra Forældrerådgivningen. Dette kan hænge sammen med, at forældrene føler sig mindre hørt og respekteret i skolen og kommunen end før kommunesammenlægningerne, eller det kan hænge sammen med, at der kommer flere meget vanskelige sager om specialundervisning, hvor forældrene ikke føler sig respekteret og hørt. Forældrene giver udtryk for, at de føler sig særdeles godt hjulpet gennem Forældrerådgivningens bisidderfunktion. For rådgiveren er det af stor betydning for en kvalificeret rådgivning at have mulighed for at møde såvel barn som forældre og embedsmænd og evt. politikere, som er involveret i sagen. Forældrerådgivningen kan konstatere, at det er den hjælp og rådgivning, der hurtigst fører til et resultat, som forældrene kan være tilfredse med, så selv om det er en tidskrævende hjælpeforanstaltning.

Anbefalinger

På baggrund af Forældrerådgivningens erfaringer i perioden 2006-08 anbefale det, at Forældrerådgivningen kan fortsætte sit virke.

Anbefaling om fortsættelse af Forældrerådgivningen

Det anbefales, at Forældrerådgivningen fortsætter som landsdækkende rådgivning. Det anbefales ligeledes, at Forældrerådgivningen løbende kvalitetsforbedres og udvikler et uddannelsesprogram til frivillige rådgivere, samt udvikler hjemmesiden. Der anbefales en udvidelse af den daglige telefontid mellem 10 og 14, så Forældrerådgivningen tilbyder telefonrådgivning om aftenen minimum to gange om ugen.

Forældrerådgivningen anbefaler, at der forsøgsvis oprettes lokale forældreråd i 3-5 kommuner (jv. handicapråd, integrationsråd og ældreråd). Forældrerådgivningen skal stå for rekruttering af interesserede kommuner og for træning af de frivillige rådgivere i de lokale råd.

Forældrerådgivningen anbefaler, at der på baggrund af Forældrerådgivningens erfaringer og indsamlede data iværksættes forskning i skole-hjem samarbejde i samarbejde med en professionshøjskole eller et universitet.

Anbefalinger i forhold til juridiske aspekter

På baggrund af den kortlægning af juridiske aspekter i forbindelse med henvendelser til Forældrerådgivningen, som Forældrerådgivningen redegjorde for i Årsrapporten for 2007 i afsnittet Forhold til lovgivning, kan Forældrerådgivningen anbefale følgende forbedringer til fremme af bedre samarbejde mellem skolen og hjemmet og dermed bedre trivsel og læring for det barn, som oplever problemer i grundskolen.

Anbefalinger i forhold til folkeskoleloven

For at sikre en bedre kommunikation mellem skole og hjem anbefaler Forældrerådgivningen, at skolens personale uddannes i såvel kommunikation som konflikthåndtering. Derudover er der behov for uddannelse af personalet i Folkeskolelovens indhold og intentioner både hvad angår samarbejde mellem skole, forældre og elever, om betydningen af anerkendende pædagogik som værktøj, undervisningsdifferentiering og om undervisningens organisering og indhold.

Anbefalinger i relation til bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

Det anbefales, at kommunerne udarbejder informationsmateriale til forældre om specialundervisning og PPR. Desuden anbefales det, at medarbejdere i såvel skole- som socialforvaltning har kendskab til kommunens forpligtelser i henhold til Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Det anbefales, at fagpersoner fra PPR er med til at undersøge og dokumentere et barns behov for støtte forud for tildeling af specialundervisning. Forældrerådgivningen anbefaler derudover, at der uddannes flere medarbejdere til at varetage undervisning af børn med særlige behov, og at kommunerne opretter akutberedskab for børn, der i løbet af skoleåret får så store problemer, at de ikke kan rummes i en almindelig klasse.

Anbefalinger i relation til lov om offentlighed i forvaltningen

På baggrund af mange henvendelser fra forældre, der har oplevet problemer med tavshedspligt, notatpligt, aktindsigt og klagevejledning anbefales det, at kommunerne uddanner personale i såvel skole- som socialforvaltning i håndtering af dokumenter og i skriftlig såvel som mundtlig kommunikation med borgeren. Derudover anbefaler Forældrerådgivningen, at personalet uddannes i at efterleve kommunens værdisæt og etik over for borgeren.

Anbefalinger i relation til bekendtgørelse om foranstaltninger til fremme af god orden i folkeskolen

Forældrerådgivningen anbefaler, at såvel skoleledere som medarbejdere på skoler og opholdssteder bliver uddannet i indholdet af bekendtgørelsen. Der er især behov for uddannelse om procedurer ved bortvisning, udmåling af straf i forhold til forseelse og tilsyn med bortviste elever. Generelt kan det anbefales skoleledere og skoleforvaltning at lægge vægt på medarbejdernes viden om og uddannelse i forhold til anerkendende pædagogik og krisehåndtering.

Anbefalinger i til bekendtgørelse om sygeundervisning for elever i folkeskolen og visse private skoler

På baggrund af henvendelser til Forældrerådgivningen kan det anbefales, at der fra ministeriel side udsendes en vejledning om, hvordan bekendtgørelsen kan overholdes. Desuden kan det anbefales, at skole- og socialforvaltning indgår et tættere samarbejde og synliggør over for forældrene, hvem de skal henvende sig til, når deres barn ikke magter at komme i skole. Det anbefales, at kommunerne sikrer såvel medarbejdere som borgere klarhed omkring rettigheder ved sygeundervisning. Ligeledes anbefales det, at kommunerne afsætter ressourcer til uforudsete undervisningsopgaver for den enkelte skole eller i en akutpulje for hele kommunen.

Anbefalinger i relation til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø

Forældrerådgivningen anbefaler, at arbejdet med undervisningsmiljø bliver betragtet som en kontinuerlig opgave i skolerne. På baggrund af den sammenhæng mellem anerkendende tilgang til elever og godt undervisningsmiljø, som Forældrerådgivningen har kunnet konstatere, anbefales det, at kommunerne intensiverer arbejdet med skolernes værdisæt og anerkendende pædagogik.

Anbefalinger i relation til serviceloven

Med baggrund i Forældrerådgivningens erfaringer anbefales, at kommunerne uddanner personale i såvel skole- som socialforvaltning i indholdet af Serviceloven, især hvad angår gennemførelse af § 50. Her tænkes på en etisk forsvarlig orientering af forældrene og gennemførelse af undersøgelsen

samt en objektiv fremstilling af sagen. Derudover anbefales det, at der i ventetiden fra iværksættelsen af undersøgelsen til evt. udøvelse af anbefalingerne dannes et akutberedskab i samspil mellem skole- og socialforvaltning. Det anbefales ligeledes, at kommunen udvikler en procedure, som kan give borgeren en enstrengt og samordnet tilgang til systemet. Generelt kan det anbefales kommunerne sikrer kompetenceudvikling hos personalet i krisehåndtering og kommunikation med borgeren om Serviceloven.

Anbefaling i forhold til kompetencer

Forældrerådgivningen anbefaler, at kommuner uddanner deres personale i etik i kontakten med borgere, kommunikation og konfliktløsning, håndtering af dokumenter og overholdelse af tavshedspligt.

Forældrerådgivningen anbefaler, at studerende på socialrådgiverhøjskoler og lærer- og pædagogseminarier bliver uddannet i ovenstående allerede på uddannelsesstedet.

Anbefaling i relation til retssystemet

På baggrund af Forældrerådgivningens erfaringer med forældre, der ikke føler sig hørt på skole eller i egen kommune, anbefaler Forældrerådgivningen, at der oprettes en Forældreombudsmand til at være uvildig klageinstans for sager om børn og skole.

Forældrerådgivningen anbefaler ligeledes, at børn og forældre gennem lovgivning og i praksis sikres retten til partshøring i sager vedrørende skole.

Forhold, der kan forbedre samarbejdet om barnets læring og trivsel

Med udgangspunkt i Forældrerådgivningens henvendelser, kunne Forældrerådgivningen allerede i Midtvejsrapporten nævne en række forhold, der kunne give forbedringer i samarbejdet om barnets læring og trivsel i forvaltningssystemet. Den sidste halvdel af pilotprojektets treårige periode har kun bestyrket de antagelser, der blev nævnt i Midtvejsrapporten, hvorfor de bliver gengivet i denne slutrapport. Forældrerådgivningen kan således ud fra tre års erfaring konstatere, at det ville have været til gavn for barnets læring og trivsel og for samarbejdet mellem skole og hjem, hvis

- de professionelle havde indgået i en dialog med forældrene
- kommunen havde tydeliggjort, hvem forældre skal henvende sig til, når der er problemer med deres barns skolegang
- skolens medarbejdere havde haft skærpet bevidstheden om betydningen af anerkendende pædagogik, ikke mindst i forhold til ”livlige drenge”
- skolen havde haft en reflekteret praksis over brugen af sanktioner som f.eks. det at sætte uden for døren eller sende op på skolelederens kontor til disciplinering af såkaldt urolige elever
- skolen havde haft løbende indsats mod mobning
- skolen havde varetaget sin tilsynsforpligtigelse
- PPR og børnepsykiatriske afdelinger havde haft betydeligt kortere ventetider
- kommunen havde givet et kvalificeret undervisningstilbud, mens barnet var under udredning på børnepsykiatrisk afdeling
- en elev, der havde været udsat for magtanvendelse eller mobning fra voksne eller kammerater, var blevet tilbudt krisehjælp

-
- at børn på opholdssteder og heldagsskoler havde modtaget undervisning i hele fagrækken, så udvikling af både sociale og faglige kompetencer blev vægtet højt af institutionerne
 - skolerne og forældrene benyttede sig af politianmeldelser – både ved vold mod elever og medarbejdere
 - der havde været en børne- eller forældreombudsmand til uvildig behandling og afklaring af klagesager, hvor børn og forældre er kommet i klemme

Der er brug for Forældrerådgivningen

Forældrerådgivningen får tilbagemeldinger fra såvel forældre som medarbejdere i forvaltninger om, at forældrenes kontakt til Forældrerådgivningen har gavnet processen med at finde en løsning for barnets skolegang. Det, der kendetegner de tilbagemeldinger, Forældrerådgivningen får, er, at Forældrerådgivningen har været med til at give forældrene og barnet nyt mod på et tidspunkt, hvor de ikke har følt sig forstået. De har følt, at de kom videre og fandt en løsning, de kunne leve med, og som var bæredygtig.

Eksempler på tilbagemeldinger:

1) Vi har været meget glade for din hjælp. Du fik sat skub i os igen og det var dejligt med din opbakning, indlevelse og forståelse. Du hjalp os med at få aktindsigt. ... Det er så vigtigt at føle sig forstået når man er presset igennem så lang tid. Tak til dig.

2) Først af alt – endnu engang tusind tak for, at du fandt tid til at snakke med os ... Havde det ikke været for din rolige og kompetente måde at rådgive os på – ja, så ville vi nok stadig være ramt af handlingslammelse.

3) Det er nu præcis et år siden, at jeg første gang rettede henvendelse til dig i forbindelse med Mads' skolegang Både min mand og jeg har været utrolig glade for din hjælp - det har været dejligt både at få alle dine gode råd og at snakke med dig i de kaotiske måneder, der var med Niklas og hans dårlige skolegang. I stedet har vi nu en teenager, der kommer glad og veltilpas hjem hver fredag og bruger weekenderne på at pleje sine musikinteresser sammen med sit band.

Det er dejligt!

Hvordan Forældrerådgivningen har hjulpet

Forældrerådgivningens opgave er at sikre en bedre og dialog og et reelt samarbejde mellem skolens parter. Generelt er det Forældrerådgivningens fornemmelse, at skolens parter kommunikerer godt sammen, men der er desværre også mange eksempler på, at samarbejdet mellem skole og forældre går i hårdknude. Allerede i Midtvejsrapporten var det muligt at indkredse, hvilke problemstillinger, forældrene stod overfor og hvordan Forældrerådgivningen kunne hjælpe. Den efterfølgende periode har bestyrket indtrykket af, hvad der virker i forhold til at skabe et bedre samarbejde.

De tilbagemeldinger Forældrerådgivningen får fra forældre og andre, som har bedt om hjælp, dokumenterer, at de har oplevet sig hjulpet til at blive hørt, at de har fået en løsning på deres problem, samt at der er skabt bedre forhold generelt.

Forældrerådgivningen har således fået tilbagemeldinger på, *at forældrene har følt sig hørt*

- at forældre har oplevet en bedre proces ved møder og bliver talt ordentligt med, når Forældrerådgivningen er med til møder som bisidder at
- at forældrene har fået forslag til løsninger
- at forældre har fået forbedret samarbejdet mellem dem og grundskolen
- at forældre har fået løst konflikter mellem dem og skolen til begge parter tilfredshed
- at der er blevet etableret undervisningstilbud for børn med særlige behov, som er acceptable for forældre og barn
- at børn uden undervisningstilbud atter er kommet i skole
- at forældre har fået redskaber til at støtte deres børn mod mobning
- at forældre har fået kendskab til lovgivningen, inkl. forældres rettigheder og kommunens forpligtelser
- at der er skabt kontakt mellem forældre, skoleforvaltning og socialforvaltning
- at skilsmisseforældre, som ellers afviste at deltage sammen i møder, begyndte at deltage samtidigt
- at der er etableret forbedringer i procedurer i forvaltninger
- at der gennem registreringen er dokumenteret fakta om børns forhold i grundskolen
- at forældre er blevet henvist til organisationer og videnscentre med specifik viden, f.eks. ADHD Foreningen, Dansk Videnscenter for Ordblindhed og VISO

Forældrerådgivningen mener således i løbet af den treårige pilotperiode at være kommet frem til en bæredygtig form for rådgivning.

Kontakt med samarbejdsparter

Forældrerådgivningen har i alle tre år løbende holdt møder med forskellige samarbejdsparter. Det har dels været gjort via Følgegruppen, dels med organisationer og videnscentre og andre, som kan støtte forældre i at løse deres problem med deres barns skole. Som eksempel kan nævnes Undervisningsministeriet, Børnerådet, Børns Vilkår, Ordblindeinstituttet, ADHD Foreningen og Center for Små Handicapgrupper, DUKH, Foreningen Adoption og Samfund og VISO. Disse møder har givet et overblik over, hvordan Forældrerådgivningen kan hjælpe forældrene videre med deres problemer. Derudover har Forældrerådgivningen links til mange hjemmesider, hvor forældrene selv kan søge oplysninger.

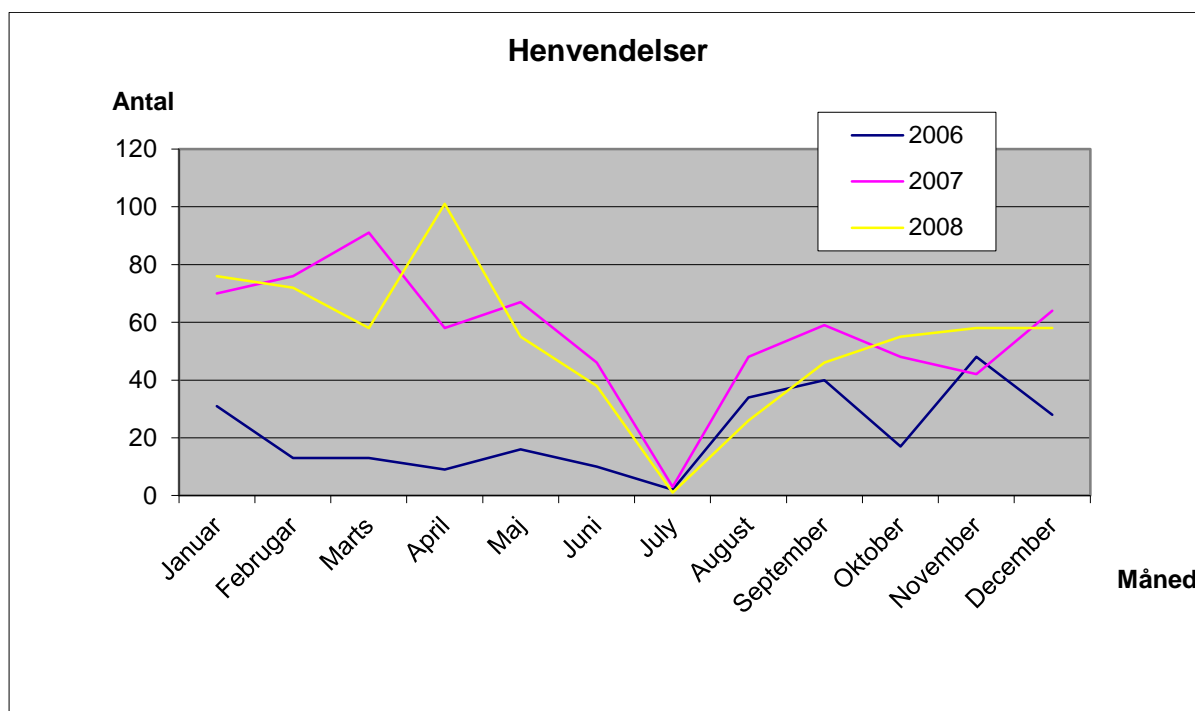
Forældrerådgivningen har deltaget med oplæg ved forskellige organisationers kurser (bl.a. Adoption og Samfund, NFF og CCF) og konferencer. Derudover har Forældrerådgivningens projektleder skrevet artikler til tidsskrifter for organisationer, f.eks. ADHD Foreningen, CCF, Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift, Adoption og Samfund, LEV, SFR Nyt, til tidsskrift for plejeforældre og tidsskrift for de frie skoler.

Det har været af stor betydning at stå i tæt kontakt med samarbejdspartnerne både hvad angår rådgivningens kvalitet og udbredelsen af kendskab til Forældrerådgivningens funktion blandt eventuelle brugere.

Faktuelle oplysninger om Forældrerådgivningens virke

Fra den 1. januar 2006 til 1. januar 2009 har Forældrerådgivningen foretaget 1559 registreringer af første gangs henvendelser. Ikke alle henvendelser er registreret, p.g.a. arbejdsmæssige og tekniske problemer. Det må derfor formodes, at det samlede antal henvendelser ligger på mindst 2000.

Mange af registreringerne medfører gentagne kontakter – ofte samme dag - mellem rådgiver og den rådgivningssøgende. På en enkelt dag kan der således være op til ti kontakter på en enkelt dag. En sag kan strække sig over en lang periode, inden forældrene igen føler sig trygge ved deres barns skolegang.

En del forældre vender tilbage for at få nye råd efter en længere periode uden kontakt.

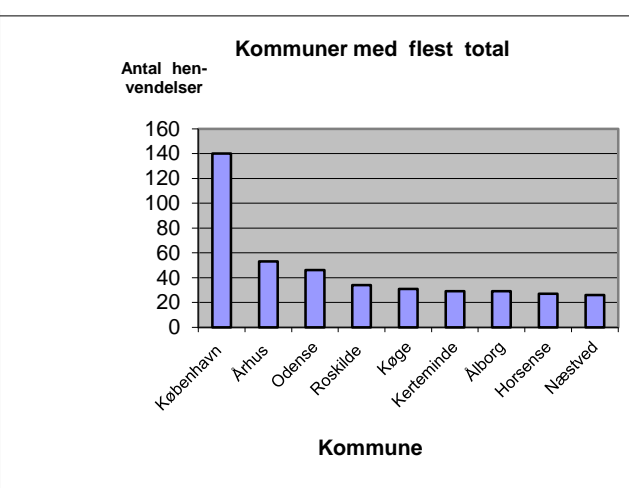
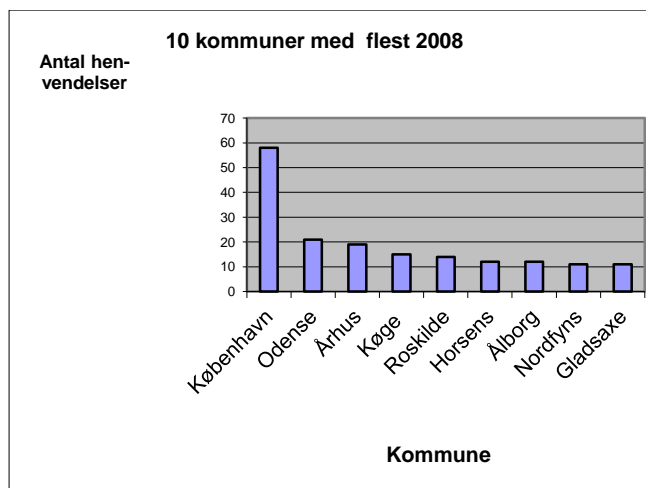
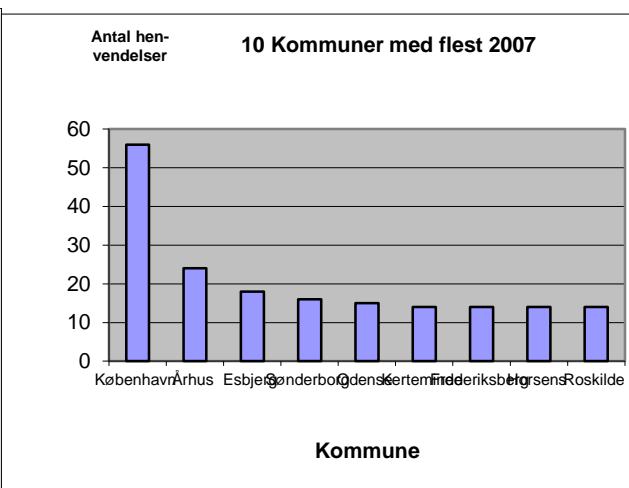
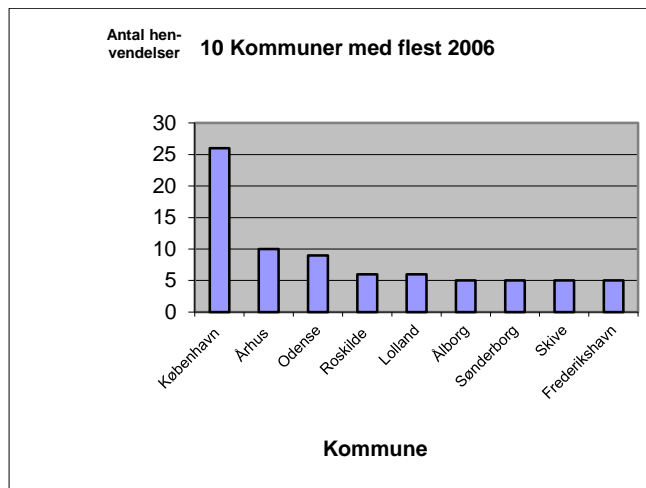
De fleste henvendelser kommer i årets fire første måneder. Det hænger sammen med kommunernes visitering af elever til specialundervisning.

Forældrerådgivningen har ikke haft mulighed for at undersøge, hvordan forældre og andre er blevet bekendt med Forældrerådgivningens eksistens, men fra kommentarer under samtalerne tyder meget på, at flertallet finder frem til Forældrerådgivningen via www.google.dk, andre har hørt om Forældrerådgivningen gennem medierne og atter andre har hørt om Forældrerådgivningen gennem bekendte.

Hvilke kommuner kommer henvendelser fra

Forældrerådgivningen har registreret, hvilke kommuner henvendelserne kommer fra i den udstrækning, kommunen er blevet oplyst ved henvendelsen. Stort set alle kommuner er repræsenterede. Nedenstående figurer viser, hvilke kommuner, der har været blandt de ti, hvorfra de fleste henvendelser er kommet i løbet af projektets tre årige pilotperiode.

Det relativt lave antal henvendelser, der er registreret på kommunerne i 2006, hænger sammen med, at Forældrerådgivningen først blev åbnet med telefon og hjemmeside fra den 15. august 2006. Det er ikke overraskende, at de to største byer tegner sig for de fleste henvendelser til Forældrerådgivningen. Derimod er det tankevækkende, at en række mindre kommuner giver anledning til en del henvendelser. Forældrerådgivningen håber, at kommunerne fremover vil gøre brug af Forældrerådgivningens viden om de problemstillinger, der har givet anledning til henvendelserne med henblik på at skabe kvalitetsforbedringer i kommunerne.

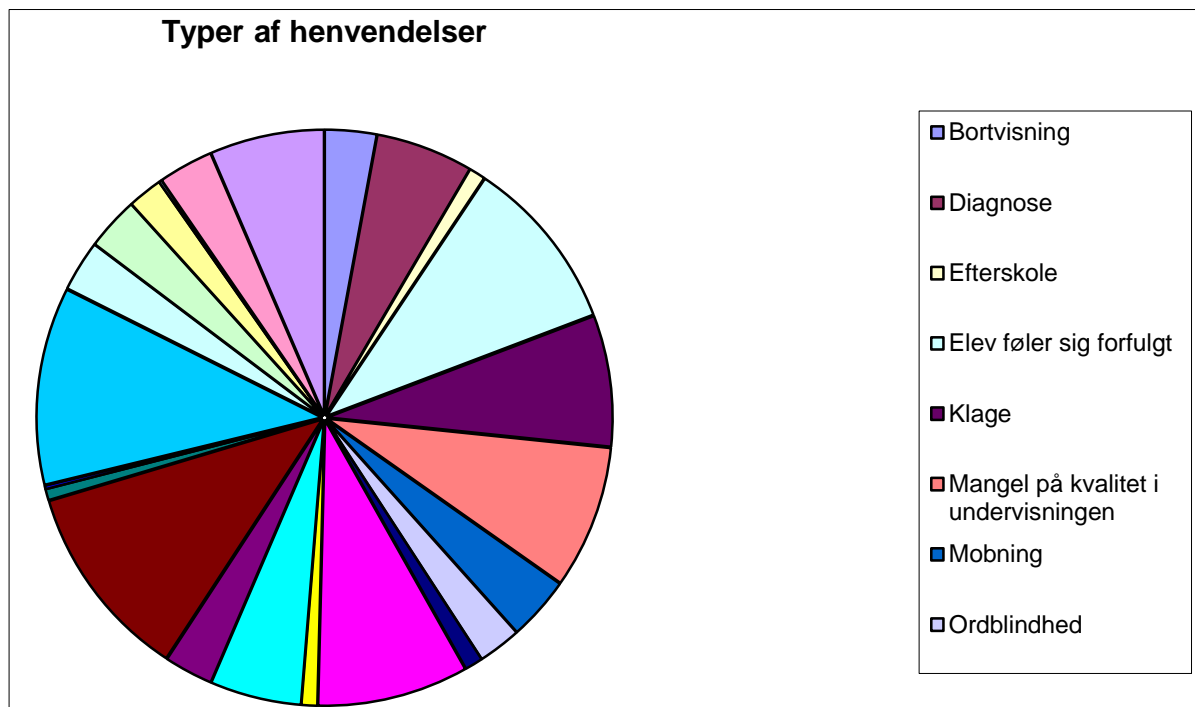
Typen af henvendelser

Forældrerådgivningen har ud fra de erfaringer, der blev gjort det første år i pilotfasen, registreret på følgende typer af henvendelser: Bortvisning, Diagnose, Efterskole, Elev føler sig forfulgt, Klage, Mangel på kvalitet i undervisningen, Mobning, Ordblindhed, Politi, PPR, Skolefobi, Skoleskift, Skolestart, Specialundervisning, Tavshedspligt, Transport, Trivsel, Uden skoletilbud, Udredning, Underretning, Ungdomsuddannelse, Vold mod elev, Andet.

De fleste henvendelser relaterer til børn med særlige behov. Der har været registreret 346 sager under Specialundervisning. Dertil kommer 59 sager under Ordblindhed, 27 sager under Diagnose og 12 under PPR. Sammenlagt er der således 444 sager, som direkte drejer sig om specialundervisning og børn med særlige behov.

Den næststørste gruppe af henvendelser omhandler børn, der føler sig forfulgt af en medarbejder på skolen. Der er registreret 268 sager under Elev føler sig forfulgt af lærer. En del af de børn, som føler sig gjort til syndebuk, vil være at finde under Bortvisning blandt 60 registrerede. Andre vil være registreret under Uden skoletilbud: 85 sager. Et skøn vil være, at halvdelen af disse sager har berøring med "særlige behov", mens den anden del handler om børn, der ikke magter at gå i skole, fordi undervisningsmiljøet er for belastende for dem på grund af syndebukeffekten. Det må skønnes, at der er 411 registrerede p.g.a. følelsen af at være syndebuk.

Den tredje gruppe handler om mobning/trivsel. Der er registreret 131 sager på decideret mobning, 74 på trivsel og 65 sager på vold mod elev. Nogle af sager om vold relaterer til vold mod en elev fra en medarbejder, men et skøn er, at halvdelen af disse sager relaterer til vold mellem elever. Der er således i alt 237 sager om mobning/trivsel/vold mellem elever.

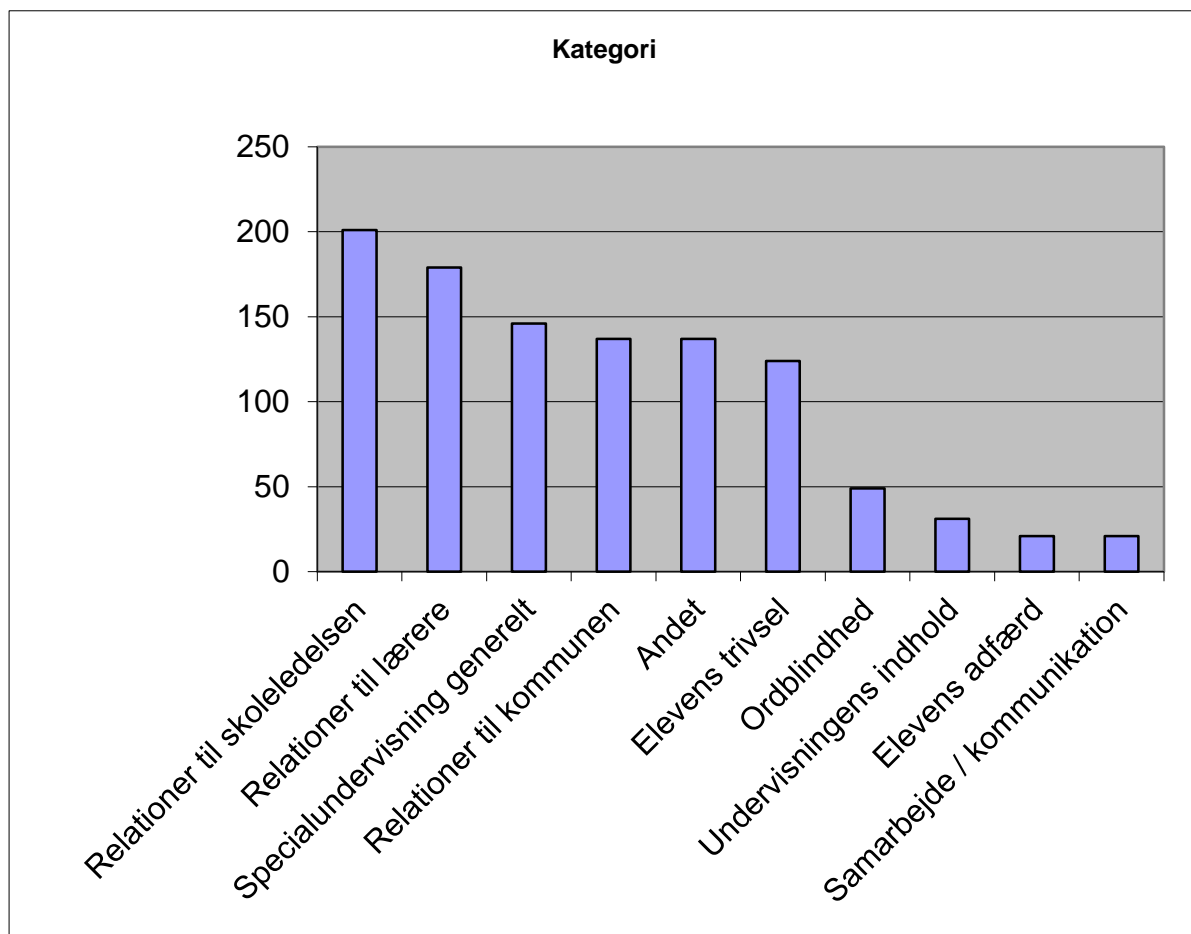
Kategorisering af henvendelser

Forældrerådgivningen registrerer på en lang række hovedårsager til henvendelsen. Derudover registreres på, hvilken kategori, henvendelsen hører til. Der har været registreret under følgende kategorier: Specialundervisning generelt, Undervisningens form, Undervisningens indhold, Ordblindhed, ADHD, Elevs trivsel, Elevs adfærd, Skolens tilsyn med eleverne, Relation til lærere, Relation til skoleledelsen, Relation til kommune, Betalingsordninger, Brud på tavshedspligt, evt. Politianmeldelse, Samarbejde/Kommunikation, Andet.

Så at sige alle henvendelser har vist sig at handle om samarbejde og kommunikation, hvorfor Forældrerådgivningen i de fleste sager har valgt ikke at bruge denne kategori som hovedårsag til henvendelsen, men har koncentreret sig om anden vigtigste årsag til henvendelsen.

Blandt kategorierne er der flest registreret under Relationer til skoleledelsen (198), dernæst på Relationer til lærere (179), så på Specialundervisning generelt (146) og som nr. fire Relationer til kommunen (135). Det er markant, at det er kategorier, som omhandler relationer, der giver flest henvendelser. Dette svarer til Forældrerådgivningens oplevelse af, at det er samarbejdet og kommunikationen, der er det gennemgående problem i så at sige alle henvendelser.

Forældrerådgivningen har haft en del henvendelser uden for målgruppen. Det har drejet sig om skilsmisseproblemer, førskolebørn og børn over grundskolealderen. Forældrerådgivningen har i disse tilfælde forsøgt at guide henvendelserne videre i systemet. Disse henvendelser er registreret under punktet Andet.

Frivillige rådgivere og projektleder

Rådgivere

Ved projektets afslutning var der tilknyttet 15 frivillige rådgivere til på skift at indgå i et vagtskema i telefonrådgivningen. Tre af rådgiverne fungerer samtidig som brevkasseskribenter sammen med lederen af Forældrerådgivningen. Lederen af projektet har været i kontakt med de frivillige, når der har været henvendelser af særlig alvorlig karakter, samt regelmæssigt en gang om måneden fået tilbagemelding i forbindelse med aftale om vagtskema for den kommende måned.

De frivillige rådgivere forpligter sig til at deltage i kurser to gange om året for at sikre en kvalificeret, etisk og ensartet rådgivning.

Projektleder

Projektlederen har stået for rekruttering, samarbejde mellem og uddannelse af frivillige rådgivere. Derudover har projektleder samarbejdet med Skole og Samfunds sekretariat, afholdt møder med samarbejdsparter, skrevet artikler til samarbejdsparter om projektet, varetaget meget tidskrævende sager, ind bærende møder med forældre, møder som bisidder, klageskrivelser til Klagenævnet, Psykolognævnet, Det Sociale Ankenævn, Skolestyrelsen, De Frie Grundskoler, Ombudsmanden m. fl.

Projektleder har været ansvarlig for udarbejdelsen af to pjecer om Forældrerådgivningens arbejde.

Vagtskema

Forældrerådgivningens leder lægger hver måned et vagtskema i samspil med de frivillige. Det tilstræbes, at hver frivillig har 1-2 vagter om måneden med mindre andet aftales. De frivillige, der har arbejde i dagtimerne, modtager besked pr. mail om, hvem der skal kontaktes på et nærmere aftalt tidspunkt om aftenen. Det er aftalt med de frivillige at fortsætte denne ordning til udgangen af marts 2009, hvorefter Forældrerådgivningen vil udvide telefontiden med aftenvagt 2 gange om ugen.

Uddannelse

Forældrerådgivningen har afholdt kurser to gange årligt med deltagelse af frivillige, evaluator Signe Holm-Larsen og leder af projektet, Solveig Gaarsmand. Fra 2006 til 2008 har der været afholdt kurser omhandlende følgende emner: lovgivning, etik i arbejdet som frivillig, gennemgang af cases, konflikthåndtering, kommunikation, coaching, udsatte børn og PPR's funktion. Der har været eksterne oplægsholdere på ved flere af kursusforløbene, f.eks. Per Schultz Jørgensen, Birgitte Winkel, Magne Uldall-Jessen og skolechef Anna Marie Illum.

Rekruttering

Det har vist sig, at de frivilliges, evaluatorens og projektlederens netværk er den mest effektive måde at rekruttere nye frivillige. Derimod har Forældrerådgivningen ikke haft succes med at rekruttere nye frivillige gennem annoncering efter nye frivillige på hverken Forældrerådgivningens eller Skole og Samfunds hjemmeside.

Brevkassefunktion

Forældrerådgivningen svare på spørgsmål, der er kommet ind fra såvel Skole og Samfunds som Forældrerådgivningens brevkasse. Der er blevet svaret på 310 brevkassespørgsmål i de forløbne tre år. Brevkassefunktionen er ret tidkrævende, da spørgsmålene ofte kræver meget research, før et passende svar kan gives. Brevkasseskribenterne er udpeget til at svare ud fra deres særlige ekspertviden og evne til at "læse mellem linjerne", hvordan spørgeren samt alle andre læsere bedst kan imødekommes.

Ud over arbejdet med at svare på spørgsmål er der en del tidskrævende administrativt arbejde forbundet med brevkasseservicen.

Tre frivillige samt Forældrerådgivningens leder fungerer som brevkasseskribenter. En del spørgsmål er blevet fulgt op ved efterfølgende telefonrådgivning. Der har været påfaldende mange spørgsmål omhandlende problemer ved skolestart til brevkassen.

Fra forældres udsagn tyder det på, at Brevkassefunktionen er en af forældrenes mest udbredte tilgange til Forældrerådgivningen, fordi de via brevkassesvar på Google får kendskab til Forældrerådgivningens eksistens.

Hjemmesiden

Hjemmesiden giver forældre og andre personer mulighed for at finde svar på deres spørgsmål uden at skulle kontakte en rådgiver. Den er ment som en "hjælp til selvhjælp". På hjemmesiden kan den besøgende finde oplysninger om, hvordan Forældrerådgivningen kan kontaktes, om relevante lovgivninger og klagemuligheder. Desuden er der links til hjemmesider med oplysninger, der relaterer til de spørgsmål, Forældrerådgivningen får.

Fra hjemmesiden åbnede den 15. august 2006 til 1. januar 2009 har der været 40.500 besøgende. Der har været mest interesse for menupunkterne om Love og regler, Links, Publikationer, Bøger, rapporter, undersøgelser og Brevkassen.

Siden 1. februar 2008 har hjemmesiden været koblet Google Analytics. Det samlede antal besøgende fra 1. februar 2008 til 1. januar 2009 har været 16.158. De har foranlediget 73.976 sidevisninger, d.v.s. 4,58 sider pr. besøg.

Ved søgning på sitet www.foraeldreraadgivning.org på Google er Forældrerådgivningen repræsenteret 358 gange.

Besøget på hjemmesiden har været stigende gennem projektperioden.

Der er tilknyttet en nyhedsservice til hjemmesiden. 402 personer har tilmeldt sig nyhedstjenesten.

Mønstre i forældrehenvendelserne

Mange problemstillinger, som Forældrerådgivningen bliver kontaktet om, dukker op hele tiden med mindre individuelle varianter. I det følgende vil nogle af disse blive beskrevet.

Drenge som sydebukke

Forældrerådgivningen har haft mange henvendelser fra forældre til drenge, som føler, at læreren er på nakken af dem, og at de får skylden for alle episoder i klassen, selv om de selv og kammeraterne kan bevidne, at de er uden skyld. I nogle tilfælde handler det om drenge, hvis forældre over tid har bedt om støtte til deres dreng fagligt, men ikke har fået denne støtte. I andre tilfælde handler det om kvikke drenge, som giver udtryk for, at de ikke får tilstrækkeligt faglige udfordringer på trods af forældrenes anmodning herom, eller de har oplevet sammenstød med deres lærer, hvor læreren finder dem provokerende, mens kammeraterne kan bevidne, at drengen ikke var næsvis. Ofte bliver

drengene smidt uden for døren eller op på kontoret og i en del tilfælde er der tale om bortvisning, eller drengen bliver smidt ud af skolen. I en del tilfælde er der tale om drenge med en høj IQ, som skolen anbefaler at komme i en specialklasse for adfærdsvanskelige. Drengene føler sig uretfærdigt behandlet og er frustrerede over, at de ikke får lov at komme med deres version af en episode, men blot må affinde sig med skolelederens eller lærernes sanktioner uden at få lejlighed til at blive hørt. Der er ofte tale om elever, der er meget populære blandt kammeraterne.

Specialundervisningen

Specialundervisningen tegner sig for det største antal henvendelser. Ud af de i alt 1559 registrerede sager omhandler 346 direkte specialundervisning. Sammenlagt med sager registreret under overskriften diagnose (27) (dækker for størstedelen ADHD), ordblindhed (59), PPR (12) og børn uden skoletilbud (85) er antallet af henvendelser om børn med særlige behov således 529.

Der er tale om børn, hvis forældre ikke mener de får tilstrækkelig eller kvalificeret støtte. Ofte fortæller forældrene, at de bliver afvist med, at der ikke er flere ressourcer, eller at barnet først kan få støtte efter næste visitering. Forældre, hvis børn har brug for specialskole, oplever ikke at blive hørt. Hvis barnets behov er akut p.g.a. adfærd, må forældrene ofte affinde sig med at skulle vente til næste skoleår, før kommunen vil give barnet støtte. Der tegner sig et billede af, at kommunerne mangler et akutberedskab for disse børn.

Bortvisning

Når en elev bliver bortvist fra en skole, er såvel barn som forældre meget berørte af situationen. Forældrerådgivningen har fået et kraftigt stigende antal henvendelser vedr. bortvisninger i 2008. Fra 7 registrerede bortvisninger i 2006, 11 i 2007, var antallet af henvendelser om bortvisninger i 2009 helt oppe på 42. I mange af tilfældene har skolen ikke overholdt formalia (se under Tilsidesættelse af lovgivningen). Kendetegnende for mange af sagerne er, at barnet ikke har fået mulighed for partshøring, forældrene har ikke været inddraget i forudgående samarbejde om barnet, og sanktionen ikke står i forhold til forseelsen. Der er tale om, at skolen bruger sin institutionelle magt til at statuere et eksempel, og samtidig viser den ringe vilje til at lytte til familien.

Underretning

En del forældre kontakter Forældrerådgivningen i forbindelse med en underretning af de sociale myndigheder. De kan berette om, at de ikke kan genkende barnet i skolens beskrivelse, og at de ikke er blevet hørt inden underretningen er blevet afsendt fra skolen. De er meget bekymrede og giver udtryk for frygt for, om kommunen vil fjerne deres barn. De er således ikke blevet oplyst om, hvad en underretning er, og hvordan den administreres i det kommunale system. Ikke sjældent giver forældrene udtryk for, at skolen har "smurt tykt på" i forhold til beskrivelsen af barn og familie.

Gråzonen mellem skole- og socialforvaltning og PPR

Et barn som skolen eller forældrene gerne vil have placeret i et særligt forløb, befinder sig i et gråzoneområde mellem skole- og socialforvaltning og PPR. Der er ikke klarhed hverken for medarbejdere eller forældre, hvem der har ansvaret for hvad. Dette – samt kommunernes mangel på akutberedskab - er med til at forlænge ventetiden unødigt for et barn på at få en passende skoleplacering og støtte og ofte med det resultat, at barnets og familiens situation forværres markant i ventetiden.

Friskolerne

Forældrerådgivningen har haft henvendelser fra forældre med relation til private skoler i et omfang, som svarer til procentdelen af skolesøgende børn i private skoler sammenlignet med folkeskoler. Forældrerådgivningen har oplevet en tendens til, at hvis en forælder forholder sig kritisk til en privat skole, er der stor risiko for, at barnet bliver smidt ud. Ligeledes har forældre henvendt sig om problemer, når de over for den private skole ytrede ønske om yderligere støtte til deres barn.

Ordblinde

Forældrerådgivningen har registreret 5 henvendelser om ordblindhed i 2006, 17 i 2007 og 37 i 2008. Der har været betydeligt flere henvendelser om ordblinde børn, men disse vil være registreret under andre kategorier. Alligevel giver ovennævnte tal et indtryk af en alvorlig stigning. Denne stigning kan hænge sammen med kommunernes manglende ekspertise på området efter amternes nedlæggelse. Der er tale om sager, hvor forældrene må kæmpe – trods belæg for ordblindhed i familien – for at få en undersøgelse af barnet, eller de har selv bekostet en undersøgelse og kan så ikke få den anbefalede støtte til barnet. I et enkelt tilfælde var eleven ikke tilmeldt afgangsprøven med de daglige hjælpemidler og fik at vide, at det ikke kunne lade sig gøre. Der er brug for viden blandt medarbejderne om ordblindhed og objektive oplysninger til forældrene vedr. ordblindhed.

ADHD

Børn, hvor der er mistanke om ADHD, må ofte vente i lang tid på at blive udredt. Efter udredningen kan der gå lang tid inden skolen iværksætter de anbefalede støtteforanstaltninger. I en del tilfælde bliver diagnosen brugt af skolen til at marginalisere barnet. Forældre med et ønske om at få barnet enkeltintegreret med støtte i en almindelig klasse bliver ofte mødt med, at det er der ikke ressourcer til. Hvis forældre anmoder om at få barnet på en skole i en nabokommune, får de at vide, at deres kommune har en regel om, at de ikke placerer nogen børn uden for kommunen. Dette er en generel iagttagelse for børn med særlige behov, men den gælder i særlig høj grad børn med ADHD.

Højt begavede

Forældrerådgivningen har fået en del henvendelser fra forældre til højt begavede børn. Nogle er godt tilfredse med skolens indsats over for deres barn, men en del af dem giver udtryk for, at er det vanskeligt at få skolen til at differentiere undervisningen, så deres børn får de faglige udfordringer, de har brug for. I flere tilfælde har Forældrerådgivningen hørt om højt begavede børn, som kommunen vil sætte i specialklasser eller heldagsskoler uden forældres eller barns ønske, fordi skolen mente at se problemer ved barnets adfærd, mens forældre så problemer i skolens manglende faglige udfordringer til barnet, i skolens vilje til samarbejde og til at være anerkendende over for barnet. Forældrene føler sig ikke hørt, når de informerer lærerne om, at deres barn er højt begavet. De fortæller om ret ydmygende kommentarer fra skolens personale dels om deres egne høje ambitioner på barnets vegne, dels kommentarer direkte til barnet.

Heldagsskoler og opholdssteder

Forældre med børn i heldagsskoler eller på opholdssteder giver over for Forældrerådgivningen udtryk for, at der ikke foregår ret meget eller slet ingen undervisning. Ofte bliver forældrene mødt med, at barnet skal fungere socialt, før de kan begynde at lære det noget. Der er efter forældrenes mening for lidt fokus på fagligheden, og de forstår heller ikke, hvorfor deres børn ”skal spises af” med dansk, matematik og engelsk, men ikke kan få lov til af skolen at få undervisning i hele fagrækken. I en del af henvendelserne føler forældrene ikke, at de bliver inddraget tilstrækkeligt i samarbejdet om barnet.

Magtanvendelser

Forældrerådgivningen får jævnligt henvendelse fra forældre, hvis børn har udsat for magtanvendelse. Forældrene er uforstående over for, at de ikke bliver orienteret fra skolen/opholdsstedet om magtanvendelsen, og at magtanvendelser i grundskoleområdet ikke er omfattet af de samme regler som for voksenområdet. De er bekymrede, når der finder gentagne magtanvendelser sted, især når de oplever, at stedet ikke har ønsket at lytte til, hvad forældrene ved om barnets reaktionsmønster. Der kan være tale om, at fire til fem voksne, som fastholder et barn efter en banal episode er eskaleret. Barnet oplever sig ikke hørt om sin version af episoden. Der finder ikke en partshøring sted.

Mangel på akutberedskab

Når der opstår problemer med et barn, og forældrene giver udtryk for, at de har behov for hjælp, kan der være meget lang vej igennem systemet, inden hjælpen kommer i stand. Der er flaskehalse i forbindelse med PPR, udredning på børnepsykiatriske afdelinger og i forbindelse med udarbejdelse med § 50. Disse instanser kan komme med anbefalinger til tiltag, der skal hjælpe både barn og familie. Den næste flaskehals er at få hjælpen effektueret. Ofte får forældrene i denne fase besked på at afvente næste visitation, som vil kunne give deres barn den nødvendige støtte i næste skoleår. Forældrene undrer sig over, at systemet ikke kan handle ud fra, at det er nu og her, de har behov for hjælp og ikke kan indrette deres problemer efter skoleåret. De giver udtryk for, at der mangler et akutberedskab i kommunerne.

Nydanske forældre

Forældrerådgivningen har forholdsvis få henvendelser fra nydanske forældre. Igennem dem er Forældrerådgivningen blevet gjort opmærksom på, at mange nydanske forældre oplever problemer med deres børns skolegang.

Nydanske forældre fortæller om de samme problemstillinger som alle andre forældre, men derudover er det tydeligt, at nydanske forældre ikke føler sig tilstrækkeligt informeret - f.eks. om deres rolle i forbindelse med en PPR test af deres barn. De føler sig ikke oplyst om, hvad undersøgelsen skal bruges til i forhold til deres barns fortsatte skolegang. Flere nydanske forældre fortæller, at de oplever lærerne være mere efter nydanske drenge end efter de øvrige børn i klassen. Generelt savner nydanske forældre information om, hvilke rettigheder og pligter, de har i forhold til skolen, og hvordan man gebærder sig rundt i den kommunale forvaltning, når der opstår problemer. De ved ikke, hvor de kan søge hjælp.

Enkeltmandsundervisning – sygeundervisning

Når et barn er udeblevet fra skole en vis tid p.g.a. sygdom eller fordi det ikke magter at gå i skole efter f.eks. massiv mobning, skal skolen tilbyde at give barnet enkeltmands- eller sygeundervisning. Forældre bliver ikke oplyst om barnets ret til enkeltmands- eller sygeundervisning. De finder det generelt meget vanskeligt at få tildelt enkeltmands- eller sygeundervisning. Forældrerådgivningen har eksempler på, at end ikke med lægeerklæring har det kunnet lade sig gøre at få den hjælp, som loven hjemler ret til.

Forældre, der er belastede af skoleproblemer

Det er et gennemgående træk, at forældre er meget bekymrede, når de kontakter Forældrerådgivningen. De græder i telefonen og fortæller om søvnløshed, sygemelding fra arbejde, akut opståede blodtryksproblemer. De udviser tegn på krise og stresstilstand p.g.a. barnet

skolerelaterede problemer. I tilfælde med børn der ikke modtager undervisning over en kortere eller længere periode begynder forældre at isolere sig socialt. Det er således ikke kun barnet, men hele familien, der bliver ramt, når forældrene oplever problemer med et barns skolegang.

Konklusion

Forældrerådgivningen har fra 2006 til 2008 set ovennævnte problemstillinger så ofte, at der synes at være tale om et mønster i de nævnte typer af sager. Der har vist sig en stærkt stigende tendens til, at skolen var meget bestemt og ikke lyttende over for forældrene. Desuden har antallet af sanktioner, der blev givet uden overholdelse af lovgivningen og uden at stå i forhold til forseelsen, været stærkt stigende. I henvendelserne til Forældrerådgivningen må det således konstateres, at det står dårligt til med samarbejdet mellem forældre og skole om børn, når der opstår problemer. Forældrene oplever, at beslutningerne bliver taget af skolen uden at der finder et egentligt samarbejde sted, uden en partshøring og uden at skolen oplyser forældrene om deres rettigheder.

Generelt kan der konkluderes efter tre år med Forældrerådgivningen, at

- størstedelen af henvendelserne fra 2006 til 2008 har relateret til specialundervisningen, børn der føler sig forfulgt af en medarbejder og trivsel/mobning.
- der har været mange henvendelser til Forældrerådgivningen, hvor samarbejdet er gået i hårdknude, fordi kommunikationen har været dårlig mellem forældre, skole og kommunal forvaltning.
- der er en tendens til, at problemerne kan relateres til tilsidesættelse af love og bekendtgørelser, der berører børns skolegang.
- størsteparten af henvendelserne til Forældrerådgivningen skyldes menneskelige relationer.
- mange problemer bliver forværret, fordi kommunerne mangler et akutberedskab til at løse samarbejdsproblemer med forældrene og problemer omkring specialundervisning og trivselsproblemer for børn.
- forældre ikke føler sig hørt, når de retter henvendelse til eller klager til kommunen.
- forældrene mangler en uvildig part at tale med i kommunen, så problemerne kunne løses, inden de forværres og vokser sig uoverskuelige.
- der er behov for en uvildig klageinstans, f.eks. en forældreombudsmand.

Fremtiden

Forældrerådgivningen har i de forløbne tre år gjort en række nyttige erfaringer til sit fremtidige arbejde. Forældrerådgivningen har et ønske om at fortsætte og kvalificere det allerede påbegyndte arbejde.

Der arbejdes allerede nu på, at den registrering, der er pågået de sidste tre år, forventes anvendt til forskning.

Der er behov for at få Forældrerådgivningen lokalt forankret i lighed med handicapråd, integrationsråd og ældreråd. Det vil give bedre muligheder for at løse problemer lokalt og forbedre uacceptable forhold, samt øge muligheden for at få bisidder med til møder.

Der er stort behov for rekruttering og uddannelse af frivillige, fordi sagerne ofte er meget komplekse.

Det er behov for, at Forældrerådgivningen kan få støtte til de mange administrative opgaver, der er forbundet med rådgivningen og rekruttering og uddannelse af frivillige. Samtidig vil der bliver arbejdet på at formidle Forældrerådgivningens viden videre til kommuner og andre samarbejdsparter.

For yderligere oplysninger henvises der til
Årsrapport for 2006
Midtvejsrapport
Årsrapport 2007
Informationsfolder
Forældrerådgivningen – opgaver og behov

